

Warqan kun murtoo, tarkaanfii, daa'iimman jeequmsa matti (domestic violence) saaxilammanif

Baatiin Onkolooessa batti waa'ee jeequmsa maatti (domestic violence) ittin yaadatamu waan ta'ef, kan sababaa goochuudhaan gareen dargaggootaaf tajaajilu keenuu daa'imman Jeequmsa maatif saaxilamanif hawaasni kunuunsa barbaachisaa ta'ee akkataa itti godhuf ilaalchisee wantoota qabatamaa ta'an qindeesse tarreese jiraa.

Sagantaan kun Hawaasaa irratti kan hundaa'eef dargaggoota walinn kan hojatu

- **Dargaggoota waliin hojatu wajiin amntaa, walitti dhufeenyaa gaarii fi wal gargaaruu qabdaa.**
 - Ijoolleen jeequmsa maattin saaxilaman namin gudaan itti siiqeenyaan xiyafo keenee yoo gargaareen jereenyaa isaani keessa ilaalchaa garrii umuf wann barbaachisa dhaa.
- **Jechoot barbaachis hitaane kan akka arrabsoo, hamlii nam kan tuqan fi waliglttee kan boresan yoo argitte dhaabsiisii. Hawaasaa waliin wantoonat barbaachis ta'n irratti waligalti umii/umaa.**
 - Bakk atii jirtutii gargaarttuti nama guddaa ta'ee ijoollee irra amlota barbaachiso hintaane, jeequmsa uman fi waan hamlee nama tuqanyoo argtee wantooni akka kan dhorkaa akka ta'ee beeksisun bayye barbaachis dhaa. Yoo kan hingodhiin haftee bartoota kee/ ijoolleen atti gargaaraa jirtu eegumsa garrii akka hinarganee itti dhag'aamaa rakkin caalaati akka itti saaxilaman isaan taa'sisaa.
- **Gabaasaa gabaafamee hubadu raawwi kee wal marihadu/ gabaasii.**
 - Daraggoot waliin hojattuf gabaasaa maandetti kee hubachuu isaanii miirkaneesii, kan goochuun fulduraaf nagaaf eeguumsa ijoollee hubachuuf yoo Tajaajjila Eeggumsa daa'iiman (child protective service) waamtee amntii siraa qaban akka hindahbnee godhaa.
- **Sagantaa rakko halaafi tasgabi dargaggoota (Agency's) dhabatee kee gamagaggammei.**
 - Gamaagammun buaan dhabtaa tokko, hirruu tajaajjile keenamu ilaallu akkassuumaa miirraa darggootaa debi'ee akka hinjeeqamnee tajaajjila dablufi. Dhaabatni THE BE project unkaa gabaasaa gamaggamm qopheessee jiraa.
- **Ijoollee jeequmsaan saaxilamtee gargaaruuf haala qabtamaa ta'ee hubachuu**
 - Departmenti haqaa America The U.S fi departmantin tajaajjila eeggumsa Fayaaf Hawaasuumaa U.S ijoollee jeequmsaaf saaxilamtee tajaajjila fi gargaarsaa qabatamuuma qajeelchan jiru.

Mana Barumsa

- **Odefannoof imaamataa wa'ee truma hojatoota man barusaafi hundiinu hubanaa gahaa argatanii hojjiti akka hikanif karoora egguma nagaa jajabeesuu qopii**
 - Daa'iman jeequumsa maattif (domestic abuse) saaxilaman man brumsa keessatti eeggumsa nagaa dabalta isaan barbaachisaa fakeenyaa, namni man barumsaa irraa isaa fudhu kana duraa daa'iiman kan irraa midhaa kan hingesisnee ta'u ta'u isaa dirqamaa.
- **Mana barumsaafi community keessatti tajaajjila akkami akka argachu dandaa'ani dargaggootaaf haawaasatii akkasumaas maattii beeksisii.**
 - Dhaabillee gargaarsaa jeequmsa family (domestic abuse) fi dhaabillee gargaarsaa gargaaraa waliin hojachuun, nomnii ijoollee kunuununsuu guddisan adamsa isaani akka dafe

xumuramu gorsaa, deeggarsa seraa fi adamsa man murti safiesuuf gargaarsa argachuu ni gargaaraa.

- **Wantootaa sodaachissof haameeny, kaan man barumsa keessatti hubadu.**
 - Haameenyaa (truma) keesaa darbun bartoota irratti, fayaa samuu fi amalota gaarii hinttnee akkasumas barumssa isaanii jabaatani akka hin hordafnee godhaa. Haameeny (Truma) bartoota irratti gessissun baruu cimina akka argsatan nigsrggaraa. Manee barumsaa odeffanno qban irra baruuf. Kan ilaalaa [National Education Association's Trauma-Informed Schools](https://www.nationaleducationassociation.org/trauma-informed-schools) page, or [TraumaAwareSchools.org](https://www.traumawarenschools.org)
- **Gutuu mana barumsaa fi kutaa hundumaaf keessatii waliit dhufeenyaa garri fi nagaaf tasgabii dagaagii.**
 - Sagantaa jeequmsa hanbisuuf kennamu amalotta rakkin qaban kan nagaa tasgabi qabn adaa baadchuu nigargaaraa. Rakkinot jiran furfu yoo danda'aamee, dargaggota kanaaf dubatatan akkasumaa counselors walin yoo hasaawaan bartoota irra waan heddu baruu ni dandamaa.

Dhiraaf fi Ijoollee Dhiraaf Hirmachisu

- **Jaalalaa qabaadhu hojii kee itti fuufiinsan hojadh**
 - Ijoollee dhiraaf tawochuuf, tajaajila gaarif fi qajalfama jabaa gaafataa. Barsiistotaa fi matti ijoollee, coachs, akkasumas ogeessota dargaggoota deeggarsa godha hundii, qajeelfamtoot lamaan kann baayye barbaachiiis waan ta'aanif hojii irra olchuudhaan ijoollee jeequmsaaf saxilamn qajeelchuuf guddaa barbaachisaa dhaa.
- **Qalbii gaarii (empathy) dhaa hoagnii**
 - Akka Dr. Brené Brown nuyaad chisannitii qalbii garri (empathy) qbaachuun walitti dhufeenyaa garrii uumaa. Namin tokko rakkina isaa yammu sitti himatu akka gariit dhageefadhuu. Gama gargaarsaa oso hindemin duraa rakkin isaa akka hubatee itti himii.
- **Dhimoota jajabaa ta'aani bulchuu gaari dhaa**
 - Jeequmsa Family keessa (domestic violence) ijoollee dhiraaf irratti rakkinot gurguddoo fi xaxamoo ta'aana itti fidaa. Namot kanaa saaxilam gargaaruuf waliit dhufeenyaa jabaa qabaadhuu rakkin isaanii dagefachuu of qopheesi.
- **Akkauma atti dubeeffamuu barbaadutti nama birootis akkasumatti dhihaadu**
 - “Dubartin maaliif si ajajii” jachoota akka kanaa, olantumaa dhira dagaasaa dubartif dhira akkasumas ijoollee giddutti walitti dhufenyaa garri hintaane umaa. namooti gurguddoon warr dhiraaf offi isaanif waa jechoota jedhamu hin qabnee murteesu ni dandaa'ani, ijoolleef dhiraafii daa'iiman s waliin hojatu garuu akka siraa waa garri akka bartan godhii.

Projektiin kun Grant No. 2018-TA-AX-K023n kan deggerameme Waajjira Haqaa U.S, waajjira Miidhaa Dubartootaa Qolachuutiin kan gargaarsa argatedhaYaadoleen, argannoowan, gudunfaawwaniifi yaadoleen furmaataa maxxansa/sagantaa/egzibiisenii kana keessatti ibsaman kan barreessaa(barreessitootaati) malee yaada Waajjira Haqaa, Waajjira Miidhaa Dubartootaa Qolachuu miti.